

ตำบลเกาะช้างใต้

อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด

ฟื้นฟูผืนป่า รักษาแหล่งท่องเที่ยวและชุมชน

สารบัญ

- ๐๖ สภาพแวดล้อม
- ๐๘ ความเป็นมา
- ๑๕ ก้าวเดินด้วยความปลอดภัย
- ๒๐ กลไกการขับเคลื่อน
- ๓๐ รูปธรรมความสำเร็จในพื้นที่
- ๔๒ แผนที่ความรู้
- ๔๔ ลครายจ่าย = เพิ่มรายได้
- ๔๘ ภาคผนวก

นิยามความปลอดภัยของตำบลเกาะช้างใต้

“อง่ทำอะไรเกินตัวมีทุนอะไรก็นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ใช้หลักธรรมในการดำเนินชีวิต

รู้จักเก็บออมไว้ใช้ในยามจำเป็น

ลดรายจ่ายในครัวเรือน ไม่สร้างหนี้

ไม่ฟุ้งเฟ้อฯ ประหยัดแต่ไม่จนเกินไป”

โมเดลเกาะช้างใต้ : สู่ความเป็นตำบลวิถีพอเพียง

สภาพ แวดล้อม

ด้วยความรู้ที่ผู้คนบนเกาะช้างได้เป็นชุมชนชาวประมงและชาวสวน ที่มีวิถีการดำเนินชีวิตสงบ เรียบง่าย แม้จะมีบางส่วนที่ปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของตนให้เข้ากับกระแสเศรษฐกิจและสังคม หันมาให้บริการนักท่องเที่ยว ค้าขาย หรือทำอาชีพอื่นอยู่บ้าง ไม่ว่าจะเป็นการขายอาหาร ขายของที่ระลึก บริการห้องพัก หรือโฮมสเตย์ แต่สิ่งหนึ่งซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์โดดเด่นของชาวเกาะช้างได้คือ ชาวบ้านยังคงดำรงวิถีชีวิต โดยปราศจากการ เสริมหรือปรุงแต่งให้ทันกระแสทางสังคม สภาพบ้านพักและสิ่งปลูกสร้างก็ยังคงสภาพเดิมไม่เปลี่ยนแปลง และกลายเป็นเสน่ห์ที่สร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวจากทุกมุมโลก โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่ต้องการ สัมผัสความงดงามของธรรมชาติ และระบบนิเวศที่อุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่ชาวเกาะช้างได้ไม่ลืมที่จะดูแลและอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาตินี้ให้คงอยู่ต่อไป โดยมีการ จัดตั้งกลุ่มหรือสมาคมต่างๆ เพื่อฟื้นฟูและพัฒนาทรัพยากรทางธรรมชาติ รวมทั้งหาทางแก้ปัญหาใน การรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นในแต่ละปี พร้อมทั้งยกระดับความเป็นอยู่ของคน ในชุมชนให้ดีขึ้นบนวิถีทางของความยั่งยืนต่อไปในอนาคต

เกาะช้าง ประกอบด้วยหมู่เกาะ ๕๒ เกาะ มีเกาะขนาดใหญ่ ๓ เกาะ ได้แก่ เกาะช้าง เกาะกูด และ เกาะหมาก โดยตำบลเกาะช้างได้ แบ่งออกเป็น ๕ หมู่บ้าน มีสภาพพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ทั้งป่าไม้ที่เป็นป่าดิบชื้น ป่าชายเลน และป่าชายหาด และยังมีพรรณพืชประเภทสมุนไพรและ พันธุ์กล้วยไม้อีกหลายชนิด รวมทั้งสัตว์ป่าพันธุ์หายาก เช่น ชะมด ลิง ค่าง หมูป่า เก้ง กระรอก ฯลฯ ไปจนถึง สัตว์น้ำทะเลหลากหลายพันธุ์ และด้วยสภาพภูมิประเทศเป็นเกาะมีน้ำล้อมรอบ อาชีพหลักของคนเกาะช้าง คือ การทำการประมง เนื่องจากมีทรัพยากรทางทะเลที่อุดมสมบูรณ์ รองลงมาคือ ทำสวน เนื่องจากมีที่ราบชายฝั่ง ขนาดแตกต่างกันรอบเกาะ และฝนที่ตกชุกนาน ๖ ถึง ๘ เดือน โดยพืชสวนที่ปลูกเป็นการปลูกเชิงพาณิชย์ เช่น ยางพารา มะพร้าวทุเรียน และไม้ผลอื่น ๆ นอกจากนี้ยังมีภูมิปัญญาพื้นบ้านที่สืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น ไม่ว่าจะเป็นองค์ความรู้วิถีประมงและวิถีชาวสวน หมอยาพื้นบ้านและความรู้เรื่องสมุนไพร ประเพณีท้องถิ่น และการละเล่นต่างๆ ที่เชื่อมความสัมพันธ์สมัครสมานไมตรีของผู้คนในชุมชนเข้าด้วยกัน

ความเป็นมา

การตั้งถิ่นฐานของชุมชนบนเกาะช้างมีประวัติอันยาวนาน เดิมไม่มีชุมชนตั้งถิ่นฐานอาศัย เป็นเพียงท่าจอดเรือหลบลมมรสุม และเป็นแหล่งเสบียงอาหารและน้ำจืด จนกระทั่ง ในสมัยกรุงศรีอยุธยาได้มีชาวจีนที่มากับเรือสำเภาเข้ามาอาศัยตั้งถิ่นฐานอยู่บนเกาะช้าง เป็นกลุ่มแรก ค่อยเห็นว่าเกาะช้างมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ และตั้งอยู่ในเส้นทาง การค้า เป็นจุดแวะพักแลกเปลี่ยนสินค้าที่สำคัญแห่งหนึ่ง ต่อมาจึงได้มีชาวไทยเชื้อสายจีน และ ชาวจีนอพยพเข้ามาตั้งรกรากเป็นชุมชนขนาดเล็ก ประมาณ ๔ – ๕ หลังคาเรือนต่อพื้นที่

บริเวณอ่าวสลักเพชร และอ่าวคลองสน บ้านค่านใหม่ และอ่าวบางเบ้า โดยยึดอาชีพทำประมงและ เกษตรเป็นหลัก

จากความเป็นมาที่ยาวนานของเกาะช้าง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายชั่วอายุคน โดยเริ่มต้น ตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนต้นไปจนเข้าสู่ยุคปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ ส่งผลดี ต่อตำบล และส่งผลกระทบในด้านต่างๆ เช่น สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ฯลฯ โดยพัฒนาการต่างๆ ของตำบลตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สามารถแบ่งเป็น ๔ ยุค ดังนี้

สมัยอยุธยา

ยุคผลิตเพื่อยังชีพผสมผสาน
กับการผลิตเพื่อขาย

วิถีการผลิตของชุมชนบนเกาะช้างในยุคนี้เป็นการผลิตเพื่อยังชีพด้วยการปลูกข้าวไร่เอาไว้บริโภค หรือที่เรียกว่า "นาหยอด" เนื่องจากมีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มอยู่น้อย ไม่อำนวยต่อการปลูกข้าว โดยคนในชุมชนจะมีการเอาแรงกัน พึ่งพาอาศัยกันแบบเครือญาติ นอกจากนั้นยังทำประมงเพื่อบริโภคในครัวเรือน เหลือจะแบ่งปันให้กัน รวมทั้งเก็บของป่ามาขายให้กับเรือสินค้าที่มาแวะพักที่เกาะช้าง เครื่องมือที่ใช้ประกอบอาชีพทำขึ้นเองอย่างง่าย ๆ จากภูมิปัญญาเดิมที่มีมา การปกครองดูแลกันนั้นไม่มีกฎหมายคอยกำกับ มีผู้นำชุมชนเป็นผู้ตัดสินด้วยการเรียกมาคุยเพื่อให้ปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมตนเอง

สมัยรัตนโกสินทร์

ยุคผลิตเพื่อขายเป็นหลัก

เมื่อเข้าสู่สมัยรัตนโกสินทร์ การผลิตบนเกาะช้างได้เปลี่ยนแปลงไปตามบทบาทของรัฐที่ขยายกลไกลงมาที่เกาะช้าง กล่าวคือ ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๔ ได้มีการเก็บภาษีบนเกาะช้าง ๒ ประเภท คือ อากรค่าน้ำ (อากรค่าน้ำ คือภาษีเครื่องมือจับปลาที่เรียกเก็บจากชาวประมง โดยให้อากรเป็นผู้เก็บส่งพระคลังมหาสมบัติ) และอากรรักษาเกาะ

ต่อมาสมัยรัชกาลที่ ๕ มีการจัดตั้งการปกครองส่วนภูมิภาคขึ้น คือ จังหวัด อำเภอบ้าน และปกครองส่วนท้องถิ่น คือ เทศบาล และสุขาภิบาล เพื่อส่งตัวแทนพระองค์ให้ทำหน้าที่บำบัดทุกข์บำรุงสุขประชาราษฎร์ สำหรับเกาะช้างซึ่งมีเรือสำเภาจีนเข้ามาค้าขาย จึงได้มีการตั้งด่านศุลกากรขึ้น เพื่อเก็บภาษีจากเรือสำเภาจีน ต่อมาเกาะช้างได้ยกฐานะเป็นอำเภอเกาะช้างใน พ.ศ. ๒๔๔๐ อันเป็นผลจากอิทธิพลของจักรวรรดินิยม และ "สนธิสัญญา

บาวริง" เกาะช้างจึงเป็นแหล่งรวบรวมการค้าที่สำคัญแห่งหนึ่ง และกลายเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางด้านยุทธศาสตร์การเมืองและการค้า การส่งเสริมการปกครองส่วนภูมิภาคและการปกครองส่วนท้องถิ่น จึงเป็นการดึงชุมชนให้ใกล้ชิดศูนย์กลาง รวมทั้งกระตุ้นชุมชนให้ผลิตเพื่อขายมากขึ้น โดยเฉพาะที่เกาะช้างกับเกาะหมากมีการทำสวนพริกไทย สวนยางรับเบอร์ และสวนผลไม้ นอกจากนี้ยังติดต่อค้าขายกับภายนอก โดยนำของที่ได้จากป่า การประมง เกษตรกรรม เลี้ยงสัตว์ ไปขายและนำเงินที่ได้มาซื้อน้ำตาลและข้าวสารมาบริโภคแทนการปลูกเองโดยสรุปแล้ว การผลิตในยุคนี้จะมุ่งผลิตเพื่อขาย แต่ยังไม่เป็นวิถีการผลิตแบบทุนนิยม เพราะไม่ได้มีเป้าหมายเพื่อสะสมทุนโดยขยายกำลังการผลิตให้มีกำไรสูงสุด เป็นเพียงวิถีการผลิตเชิงพาณิชย์เท่านั้น

พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๘๐

ยุคเริ่มต้นระบบทุนนิยม

การเกิดขึ้นของระบบทุนนิยมบนเกาะช้าง เริ่มปรากฏให้เห็นในรูปของการจ้างงานเพื่อสะสมทุน โดยธุรกิจหลักดังกล่าว ได้แก่ การท่องเที่ยวและการทำประมงขนาดใหญ่ ซึ่งเริ่มตั้งแต่มีการจัดตั้งน้ำตกธารมะยมบริเวณเกาะช้างและเกาะกูด จังหวัดตราด ให้เป็นอุทยานแห่งชาติและอุทยานทางทะเล พร้อมกับการสร้างท่าเรือ ๒ แห่ง คือ ท่าเรือธารมะยม และท่าเรืออ่าวสับปะรด อย่างไรก็ตาม การประกาศให้พื้นที่ร้อยละ ๘๐ ของชุมชนเกาะช้างเป็นอุทยานแห่งชาติ ได้ส่งผลให้เกิดปัญหาเรื่องที่ดิน และความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับชุมชน ในเรื่องลูก้าที่ดิน หรือที่ดินทับซ้อนกับพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ทั้งที่ชาวบ้านในชุมชนต่างทำมาหากินสืบทอดกันมายาวนาน

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ทางราชการได้แบ่งตำบลเกาะช้างออกเป็น ๒ ตำบล คือ ตำบลเกาะช้าง และตำบลเกาะช้างใต้ จากนั้นเริ่มมีความเจริญเข้าสู่เกาะ

ไม่ว่าจะเป็นไฟฟ้า ถนน โทรศัพท์ ฯลฯ รวมทั้งการสร้างท่าเรือเฟอร์รี่ ทำให้การติดต่อไปมาหาสู่สะดวกสบายขึ้น เกาะช้างกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว เกิดอาชีพเกี่ยวกับธุรกิจท่องเที่ยวขึ้นมากมายภายในเกาะ นอกจากนี้ยังเกิดระบบทุนนิยมขึ้นในชุมชนเกาะช้าง คือการทำประมงแบบจ้างแรงงาน จากการทำประมงขนาดใหญ่ มีการจ้างแรงงานจากต่างด้าวเข้ามาทำประมง และรับซื้อของทะเลจากชาวบ้านรวบรวมขายให้กับโรงงานที่ส่งสินค้าประมงไปต่างประเทศ ด้วยสภาพการณ์ดังกล่าวนี้เองได้ทำให้แนวคิดการดำรงชีวิตของผู้คนเปลี่ยนไป เกิดค่านิยมใหม่ๆ มีความต้องการใช้เงินเพื่อใช้จ่ายด้านการศึกษา การสาธารณสุขสมัยใหม่ ตลอดจนซื้อข้าวของเครื่องใช้ที่อำนวยความสะดวกให้กับชีวิตมากขึ้น

พ.ศ. ๒๕๔๑-๒๕๕๒

ยุคกระแสทุนนิยมสู่การอยู่อย่าง ยั่งยืนโดยยึดหลักแนวทางเศรษฐกิจ พอเพียง

จากกระแสทุนนิยมที่เกิดขึ้นในยุคก่อนทำให้ตำบลเกาะช้างได้เกิดปัญหาและการเปลี่ยนแปลงหลายประการ ทั้งสภาพเสื่อมโทรมลงและการขาดแคลนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ได้รับผลกระทบจากการทำประมงและการท่องเที่ยว เช่นการบุกรุกพื้นที่ป่า ลักลอบจับสัตว์ป่า ปริมาณน้ำจืดที่ลดลงอย่างมาก น้ำเสียและขยะ การซื้อขายที่ดินให้คนต่างถิ่นเพื่อความร่ำรวยและย้ายถิ่นไปอยู่บนฝั่ง การทิ้งอาชีพประมงและทำสวนไปทำอย่างอื่นที่สบายกว่า ฯลฯ

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานี้ ทำให้คนในชุมชนตระหนักในสภาพปัญหา และเริ่มหาทางแก้ไขปัญหาโดยการรวมกลุ่มกันในชุมชน โดยได้รับการชี้แนะจากกรมพัฒนาชุมชน จัดตั้งกลุ่มพัฒนาต่างๆ เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาชีพและแปรรูปผลิตภัณฑ์จากทะเล กลุ่มสตรีอาสา ฯลฯ

ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นของการรวมกลุ่มกันเพื่อแก้ไขวิกฤติรายได้และเศรษฐกิจในชุมชน ขณะเดียวกันกลุ่มชาวบ้านที่ทำธุรกิจท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้รวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มนำเที่ยวพื้นบ้านแต่ละหมู่บ้าน เพื่อจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของตนเอง ป้องกันกลุ่มนายทุนและคนต่างถิ่นเข้ามาบุกรุกทำลายอย่างไม่เห็นคุณค่า

■ กุณตำบล

ตำบลเกาะช้างใต้ เป็นชุมชนที่มีทุนเดิมสามารถใช้เป็นฐานการพัฒนาในระดับหนึ่งที่สำคัญคือ

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์ทั้งป่าไม้ สัตว์น้ำ เหมาะสมในการประกอบอาชีพประมงชายฝั่งและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผู้คนมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเอื้ออาทร แบ่งปันที่เป็นแบบฉบับของตัวเอง

มีผู้นำท้องถิ่นและผู้นำท้องที่และชุมชนที่เข้มแข็งสามารถทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี

สภาพแวดล้อมและอากาศที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะบริเวณยอดเขาแหลม นอกจากนี้ยังพบพันธุ์กล้วยไม้ที่หายากเป็นจำนวนมาก

มีภูมิปัญญาท้องถิ่น และองค์ความรู้วิถีชีวิตที่สำคัญสืบทอดจากบรรพบุรุษมาจนถึงปัจจุบัน ทำให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนมาโดยตลอด โดยเฉพาะวิถีประมงที่นำศึกษาค้นคว้าให้คนรุ่นต่อไปได้เรียนรู้

ในชุมชนมีการรวมกลุ่มกันพัฒนาตนเองโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเริ่มจากการพึ่งพาตนเอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำให้ชุมชนมีการสร้างเครือข่าย ขยายไปสู่รูปแบบของศูนย์การเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้ด้านต่างๆ โดยกลุ่มที่มี ศักยภาพในชุมชนที่สำคัญ เช่น กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสลักเพชร เพื่อสร้างทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพ กลุ่มสตรีอาสาพัฒนาบ้านสลักเพชร เพื่อสร้างกองทุนเงินฉาบปกิสงเคราะห์ให้กับสมาชิกของกลุ่มเมื่อเสียชีวิต กลุ่มอาชีพประมงและเกษตรกรรม บ้านสลักเพชร ช่วยเหลือทุนในการ ประกอบอาชีพ ชมนำเที่ยวพื้นบ้านสลักเพชร ส่งเสริมให้ชุมชนมีความรัก ทรัพยากรและวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตร ส่งเสริมการทำกะปิ และแปรรูปอาหารทะเลเพิ่มรายได้และรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ กลุ่มต่างๆ เหล่านี้เป็นฐานสำคัญในการต่อยอดสร้างความพอเพียงให้กับครัวเรือนพอเพียงอาสาของโครงการฯ ในการพัฒนาความรู้ทักษะต่างๆ เพื่อให้เกิดการ เพิ่มรายได้ เพิ่มทรัพยากรในตำบล

อย่างไรก็ตามตำบลเกาะช้างก็ยังมีสภาพปัญหาที่เข้ามาในช่วงกระแสนิยม หลายประการ คือ

สภาพปัญหาขยะและน้ำเน่าเสียจากการเติบโตของ ชุมชนและปริมาณนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการมากเกินไป กว่าที่ธรรมชาติจะบำบัดได้และทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ

การบุกรุกที่ดินของนายทุนต่างถิ่น ที่ใช้ชาวบ้านตำบล เกาะช้างได้เป็นเครื่องมือ ประกอบกับการประพาศิทธิของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการออกเอกสารสิทธิ์

การเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและ ทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งที่เกิดจากภาวะทางธรรมชาติ การกระทำ ของนักท่องเที่ยว และผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาเกาะช้างให้เป็นแหล่ง ท่องเที่ยว

ปัญหาแรงงานต่างด้าวที่มีจำนวนมากในตำบลเกาะช้างได้ ทั้งชาวกัมพูชา พม่าและมอญ โดยนายทุนและผู้ประกอบการนำเข้ามาเป็นแรงงาน ด้านประมง ก่อสร้าง สวนยางพาราและสถานบริการเพื่อการท่องเที่ยว มีผลต่อการทำลายทรัพยากรธรรมชาติโดยเฉพาะนกเงือกที่ล้นกลบ มาบริเวณนี้มีจำนวนลดน้อยลง ปัญหาขยะและการแพร่ระบาดของเชื้อโรค

ด้วยศักยภาพของกลุ่มและจุดเด่นที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็น ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ได้รับคัดเลือกเป็น ๑ ใน ๘๗ ตำบลของโครงการฯ เพื่อสนับสนุนและต่อยอดการพัฒนากลุ่มต่างๆ ในตำบลโดยใช้แนวทาง เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปสู่การแก้ไขสภาพปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ในระยะยาว 💧

ก้าวเดิน ด้วยความพอเพียง

ตำบลเกาะช้างใต้ เข้าร่วมโครงการรักษ้ำป่า สร้างคน ๘๔ ตำบล วิถีพอเพียง ในระยะที่ ๓ (เริ่มต้นในช่วงกลาง เดือนเมษายน พ.ศ.๒๕๕๒) โดยมีองค์การบริหารส่วน ตำบลเกาะช้างใต้เป็นผู้ผลักดัน ด้วยเห็นว่าโครงการฯ เป็นโครงการที่ดีมีแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนา ซึ่งทางโครงการฯ ได้เข้ามาประเมินพื้นที่ และมีการเชิญ แกนนำชุมชนแต่ละหมู่บ้านเข้ามาร่วมพูดคุย และได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการฯ ในที่สุด หลังจากนั้น ทาง กลุ่ม อบต. และแกนนำแต่ละหมู่บ้านได้ร่วมหาแนวทาง ดำเนินงานที่ตอบสนองความต้องการเรียนรู้การพัฒนา ตนเองบนวิถีเศรษฐกิจพอเพียง และมอบหมายให้จินตนา ศรีบุญจิตร แกนนำชุมชนหมู่ ๓ บ้านเจ๊กแบ้เป็นประธาน คณะกรรมการโครงการฯ เนื่องจากเป็นผู้เสียสละมี จิตอาสาเคยทำงานชุมชนมาก่อน นอกจากนี้ยังเป็นที่รู้จัก และรักใคร่ของคนในตำบล 💧

■ กลไกการขับเคลื่อน

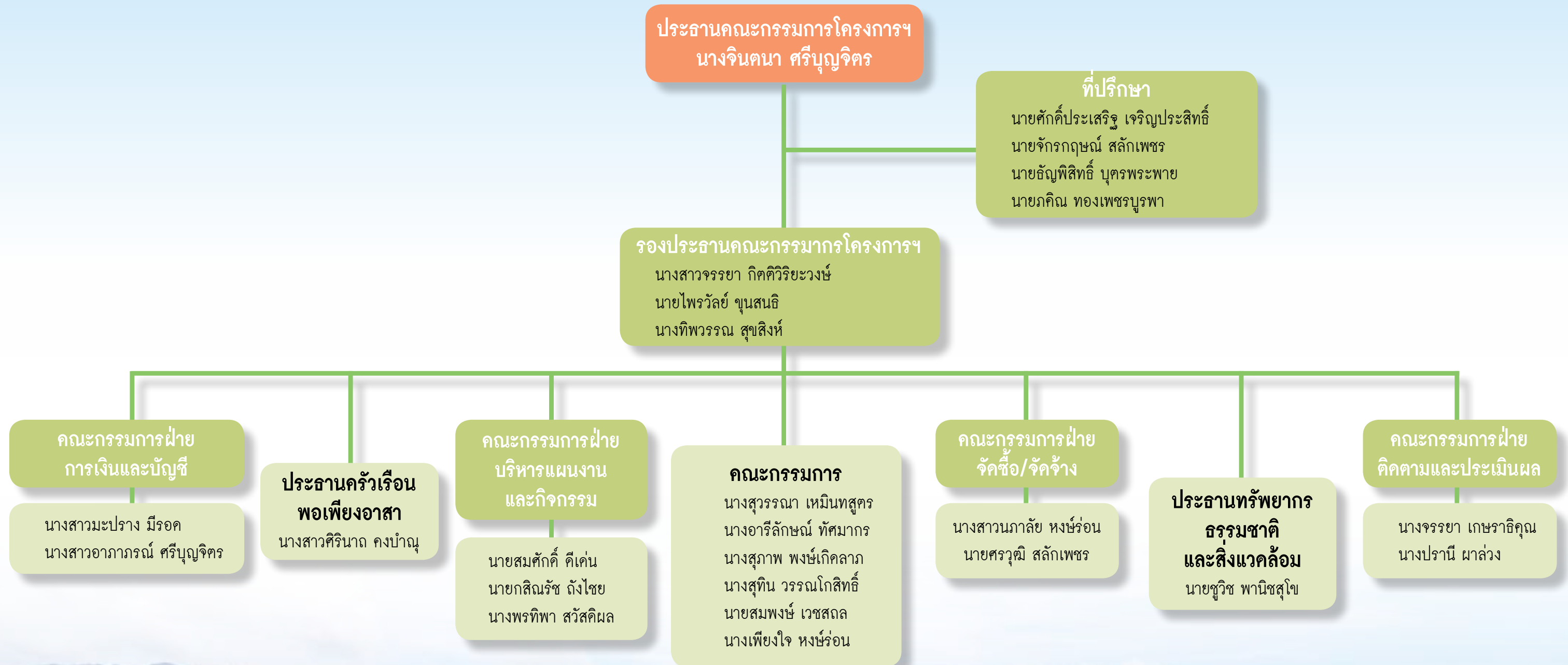
เมื่อตำบลเกาะช้างใต้ได้เข้าร่วมโครงการฯ ทางประธานคณะกรรมการโครงการฯ ร่วมกับ อบต. อำเภอเกาะช้าง เจ้าหน้าที่ประจำตำบล เจ้าหน้าที่ประจำภาค และที่ปรึกษาภาคกลาง นัดประชุมแกนนำตำบล เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการฯ รวมทั้งชักชวนให้เป็นคณะกรรมการโครงการฯ การประชุมครั้งนี้สามารถทำความเข้าใจกับผู้นำท้องที่และผู้นำท้องถิ่น โดยเฉพาะนายอำเภอเกาะช้าง (ศักดิ์ประเสริฐ เจริญประสิทธิ์) ที่ยินดีให้การสนับสนุนและเข้าร่วมกิจกรรมในโครงการฯ แต่แกนนำชาวบ้านยังไม่มี ความมั่นใจ เพราะติดกับโครงการอื่นๆ ในอดีตที่ทำแล้วก็ทิ้งไปไม่มีการสานต่อ จนต้องจัดให้มีเวทีอีก ๒ – ๓ ครั้ง เพื่อสร้าง

ความมั่นใจถึงความมุ่งมั่นของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ที่แตกต่างจากโครงการอื่นๆ การมาพูดคุย แสวงหทัศนะและความคิดที่ดีต่อตำบลเกาะช้างใต้ ของทีมงานโครงการตั้งแต่ที่ปรึกษาภาคจนถึงเจ้าหน้าที่ประจำตำบล ทำให้แกนนำชาวบ้าน เริ่มมั่นใจ และสามารถชักชวนเป็นคณะกรรมการโครงการฯ ในที่สุด

หลังจากที่แกนนำชาวบ้านเริ่มมั่นใจในวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการฯ จึงมีการจัดตั้งคณะกรรมการโครงการฯ เพื่อทำหน้าที่กำกับทิศทาง ติดตามประเมินผลและสรุปบทเรียนการทำงาน ส่วนใหญ่เป็นแกนนำชุมชน มีผู้นำท้องถิ่นและผู้นำท้องที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการโครงการฯ บางส่วน นอกจากนี้ยังมีนายอำเภอเกาะช้าง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ หัวหน้าหน่วยงานสแลกเพชร อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง และผู้ประกอบการทางสังคม เป็นที่ปรึกษาของกรรมการโครงการฯ คุณลักษณะที่สำคัญของคณะกรรมการโครงการฯ คือ เป็นผู้ที่มีจิตอาสาและสนใจในแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนสามารถชักชวนคนในชุมชนเข้าร่วมเป็นครัวเรือนพอเพียงอาสาได้ คณะกรรมการโครงการฯ มีทั้งหมด ๒๕ คน โดยมีตำแหน่งและบทบาทในการทำงานตามแผนผัง

คณะกรรมการโครงการฯ ตำบลเกาะช้างใต้

ทั้งนี้ กระบวนการบริหารของโครงการเกาะช้างใต้ ตำบลเกาะช้างใต้ จะมีคณะกรรมการโครงการฯ เป็นคณะกรรมการชุดเดียวกันกับคณะกรรมการโครงการฯ ซึ่งเป็นแกนนำสำคัญของครัวเรือนพอเพียงอาสา ดังนั้นการบริหารจัดการจึงเป็นเนื้อเดียวกันไม่แยกส่วนโดยแบ่งบทบาทการทำงานออกเป็น ๒ ส่วน คือ

๑) คณะทำงานทรัพยากรธรรมชาติ ดูแลรับผิดชอบ ๒ แผนงาน คือ แผนงานการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และแผนงานการจัดการขยะและมลภาวะ ซึ่งแต่ละแผนงานจะมีทีมคณะทำงานรับผิดชอบดูแลและมีเวทีประชุมติดตามงานเป็นระยะ

๒) คณะทำงานครัวเรือนพอเพียงอาสาดูแลรับผิดชอบ ๒ แผนงาน คือ แผนงานครัวเรือนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง และแผนงานการจัดการตำบล ซึ่งแต่ละแผนงานจะมีทีมคณะทำงานรับผิดชอบดูแลและมีเวทีประชุมติดตามงานเช่นกัน

กระบวนการบริหารจัดการจะใช้เวทีประชุมคณะกรรมการโครงการฯ ที่จัดขึ้นเดือนละ ๑ ครั้ง เป็นเครื่องมือของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วางแผนการทำงานตามแผน ติดตามงาน และสรุปบทเรียนการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ

ในด้านการใช้งบประมาณ เพื่อจัดทำกิจกรรมตามแผนงาน คณะกรรมการโครงการฯ จะมีการเบิกจ่ายเงินตามมติของคณะกรรมการที่จะดำเนินงานตามแผนและกิจกรรมในแต่ละเดือน โดยมีคณะกรรมการเบิกถอนเงินจากธนาคาร และคณะกรรมการฝ่ายบัญชีการเงินเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการด้วยความโปร่งใส

ผลของการบริหารจัดการโครงการฯ ที่มีคณะกรรมการตำบลเป็นชุดเดียวกันกับคณะกรรมการโครงการฯ ที่ประกอบไปด้วยแกนนำชุมชน และผู้นำท้องที่ ท้องถิ่น ที่มีจิตอาสา ตลอดจนมีคณะทำงานแต่ละประเด็นและแผนงานรับผิดชอบอย่างชัดเจน ทำให้แผนงานและกิจกรรมดำเนินการได้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายนำไปสู่การสร้างกระบวนการเรียนรู้ และรูปธรรมความพอเพียงของตำบลเกาะช้างใต้ ซึ่งสะท้อนถึงหลักในการบริหารจัดการโครงการฯ ตำบลเกาะช้างใต้ คือ การเป็นหนึ่งเดียวของคณะกรรมการโครงการฯ ที่มาจากทุกภาคส่วน และสามารถทำงานเชื่อมโยงช่วยเหลือกันได้อย่างดี ร่วมคิด แยกจัดสรรคนให้เหมาะสมตามความชอบและถนัด แผนและกิจกรรมต่างๆ จึงสำเร็จไปได้ด้วยดี

ทีมงานภาคสนาม ปตท.

นอกจากคณะกรรมการโครงการฯ ที่เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนโครงการฯ และกิจกรรมต่างๆ แล้ว ยังมีทีมงานภาคสนามปตท. เป็นอีกกลไกหนึ่งที่มีความสำคัญในการสร้างความสำเร็จให้กับโครงการฯ ได้แก่

เจ้าหน้าที่ประจำตำบล เป็นบุคคลที่ได้รับการทาบทามจากที่ปรึกษาภาคกลาง ที่มองเห็นศักยภาพและความสามารถจากการบอกเล่าของนักพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดตราดและชุมชนชาวเกาะช้างได้ เนื่องจากมีพื้นฐานงานด้านการพัฒนาจิตใจ และคุณธรรมแก่ชาวบ้านและเยาวชนให้กับสหพันธ์เยาวชนคนหนุ่มสาวเพื่อสันติภาพโลก โดยเป็นวิทยากรอบรมเยาวชนมาเกือบทั้งประเทศ และช่วยเหลือคนในตำบลด้วยจิตอาสาในหลายๆ เรื่อง จึงทำให้เป็นที่รู้จักของคนในตำบล เมื่อได้เข้าร่วมโครงการฯ ในฐานะผู้ประสานงานตำบล จึงง่ายต่อการรวมคนในตำบลเกาะช้างได้ เพื่อทำแผนและกิจกรรมในโครงการฯ โดยมีแกนนำตำบลรับผิดชอบอย่างชัดเจน และเชื่อมโยงภาคีท้องถิ่น อาทิเช่น นายอำเภอเกาะช้างและนายกอบต. เกาะช้างได้เป็นอย่างดี สำหรับบทบาทในการดำเนินภารกิจนั้น สามารถจัดเวทีตำบล เวทีครัวเรือนพอเพียงอาสา เวทีทรัพยากรธรรมชาติ เวทีจัดการขยะและมลภาวะได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเชื่อมโยงหน่วยงานท้องถิ่นเข้าร่วมกิจกรรมได้เป็นอย่างดี ด้วยความที่เป็นที่รักใคร่และยอมรับของคนตำบลเกาะช้างได้ในทุกภาคส่วน

เจ้าหน้าที่ประจำภาค เป็นผู้กระตุ้นการทำงานของกิจกรรมแต่ละแผนงานให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังให้ข้อสังเกต ร่วมคิดให้ข้อเสนอแนะ โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโครงการฯ แต่ละแผนงานเป็นหลัก นอกจากนี้ยังช่วยเชื่อมโยงงานอย่างบูรณาการในแต่ละแผนงานเพื่อให้ชุมชนสามารถวางแผนการทำงานในอนาคตได้ แม้ที่ผ่านมาจะมีการปรับเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ภาคถึง ๓ คน แต่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินกิจกรรมในโครงการฯ เนื่องจากมีแกนนำที่เข้มแข็งและเจ้าหน้าที่ประจำตำบลที่ดี 💧

■ รูปธรรมความสำเร็จในพื้นที่

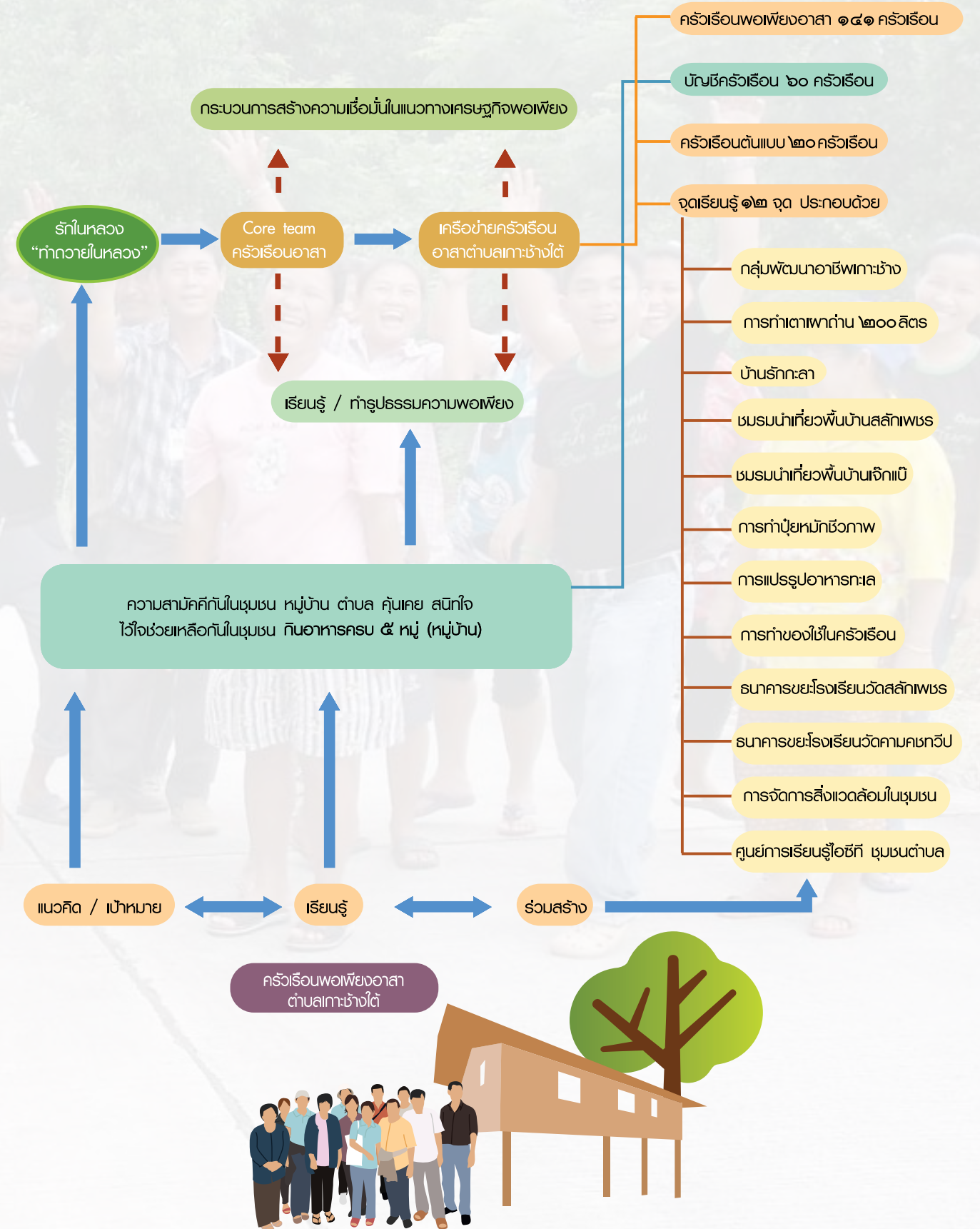
สร้างเสริมทักษะชุมชน

รูปธรรมความสำเร็จที่โครงการฯ เข้ามาขับเคลื่อนงานกับเครือข่ายครัวเรือน ตำบลเกาะช้างใต้ ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่โครงการฯ สร้างให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่จะพึ่งตนเอง จากทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและทุนความรู้เดิมด้านอาหารและสมุนไพร จนเกิดความ เชื่อมโยงและสร้างความสัมพันธ์คนในตำบลมากกว่า ๑๐๐ ครัวเรือน และเกิดจุดเรียนรู้ ด้านความพอเพียงและคนต้นแบบ โดยครัวเรือนพอเพียงอาสาเหล่านี้จะเป็นชาวบ้านที่อยู่ใน กลุ่มต่างๆ แต่ละหมู่บ้าน เช่น กลุ่มสตรี กลุ่มอสม. ฯลฯ และถูกชักชวนจากคณะ

กรรมการโครงการฯ ซึ่งเป็นแกนนำที่ได้รับความเชื่อถือในแต่ละหมู่บ้านเข้าร่วมโครงการฯ โดยครัวเรือนพอเพียงอาสาต้องเข้าร่วมจัดทำข้อมูลเศรษฐกิจและพลังงาน (ECEN) ในครัวเรือน และทำกิจกรรมร่วมกับแกนนำโครงการฯ หลังจากเกิดเครือข่ายครัวเรือน พอเพียงอาสาแล้วได้มีการพาแกนนำไปอบรมเชิงปฏิบัติการสร้างความเข้าใจในความหมาย และรูปธรรมความพอเพียงที่บ้านของ เลี่ยม บุตรจันทร์ ปราชญ์ชาวบ้านนาอีสาน ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา จนเกิดความเข้าใจและสามารถ ทำกิจกรรมลดรายจ่ายในครัวเรือนได้ อาทิ น้ำยาล้างจาน ยาสระผม น้ำยาบ้วนปาก จากข่อย ครีมหน้าแดงจากมะขาม ฯลฯ และกลายเป็นกำลังสำคัญในการขยายผล

ความรู้เรื่องความพอเพียงอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งในเวทีประชุมตำบล เวทีครัวเรือนพอเพียงอาสา และการพูดคุยปากต่อปากในชุมชน หลังจากสร้างและพัฒนาแกนนำครัวเรือนให้เชื่อมั่นในแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว ได้ขยายผลความรู้ดังกล่าวกับครัวเรือนพอเพียงอาสา ๑๐๐ ครัวเรือน ผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการและการศึกษาดูงานพื้นที่ต้นแบบด้านความพอเพียง ในด้านต่างๆ เช่น การทำของใช้ ครัวเรือน การทำเตาเผาถ่าน ๒๐๐ ลิตร การทำเกษตรอินทรีย์ การทำเกษตรผสมผสาน จากแหล่งเรียนรู้และผู้รู้ นอกจากนี้ เวทีคณะกรรมการตำบล เวทีการจัดการทรัพยากร เวทีธนาคารขยะและการจัดการมลภาวะ และเวทีเครือข่ายครัวเรือนพอเพียงอาสา ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การฝึกหัดสร้างรูปธรรมความพอเพียง การเชื่อมโยงคนในตำบล ให้มีความเข้าใจเรื่องความพอเพียง และสร้างแรงจูงใจในการสร้างรูปธรรมความพอเพียง โดยจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมยกย่องครัวเรือนพอเพียงอาสา ซึ่งการขับเคลื่อนทั้งหมดนี้มาจากความมุ่งมั่นตั้งใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ว่า "พวกเราชาวตำบลเกาะช้างใต้จะสร้างรูปธรรมความพอเพียงเพื่อถวายในหลวง"

ผลที่ได้รับจากการดำเนินงานโครงการฯ พิจารณาจากแผนผังด้านบนที่แสดงกระบวนการ และผลของครัวเรือนพอเพียงอาสาตำบลเกาะช้างใต้ พบว่า

๑) เกิดครัวเรือนพอเพียงอาสาตำบลเกาะช้างใต้ ๑๔๑ ครัวเรือน ที่ได้รับการเรียนรู้การทำบัญชีครัวเรือน และกิจกรรมลดรายจ่ายในครัวเรือน ทั้งน้ำยาอเนกประสงค์ สบู่ ยา สระผม เทาเผาถ่าน ๒๐๐ ลิตร ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ และการแปรรูป อาหารทะเล สามารถลดรายจ่ายจากการซื้อของใช้ครัวเรือนถึงร้อยละ ๕๐ บางรายทำของใช้ครัวเรือนเหล่านี้มาใช้ในสถานประกอบการของตนเอง ทำให้ประหยัดไปได้มาก และยังขายให้กับนักท่องเที่ยวที่สนใจได้อีกด้วย

๒) มีครัวเรือนพอเพียงอาสาจัดทำบัญชีครัวเรือนถึง ๖๐ ครัวเรือน ทำให้รู้รายรับรายจ่าย วิเคราะห์ตนเองสู่การลดรายจ่ายจากการทำของใช้ครัวเรือนใช้เอง

๓) เกิดครัวเรือนต้นแบบ ๒๐ ครัวเรือน ที่เครือข่ายครัวเรือนพอเพียงอาสาเห็นว่ามีความเหมาะสม เนื่องจากเป็นผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องอบายมุข มีการลดรายจ่ายในครัวเรือนชัดเจนทำบัญชีครัวเรือน มีจิตอาสาช่วยเหลือชุมชนเป็นอย่างดีและสามารถถ่ายทอดความรู้รูปธรรมความพอเพียงให้กับผู้อื่นได้

๔) เกิดรูปธรรมความพอเพียงเพื่อการพึ่งตนเอง ๗ ด้าน ได้แก่ การทำของใช้ครัวเรือน การแปรรูปอาหารทะเล พลังงานทางเลือก การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ การปลูกป่าท้ายบ้าน การคัดแยกขยะ และการทำบัญชีครัวเรือน รูปธรรมต่างๆ เหล่านี้สามารถเป็นจุดเรียนรู้ด้านความพอเพียง ๑๒ แห่ง ประกอบด้วยจุดเรียนรู้การแปรรูปกะลามะพร้าว การทำเตาถ่าน ๒๐ ลิตร บ้านรักกะลา การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ชมรมนำเที่ยวพื้นบ้านนำเที่ยวสลักเพชร) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ชมรมนำเที่ยวพื้นบ้านเจ๊กแบ้)

การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ การแปรรูปอาหารทะเล การทำของใช้ครัวเรือน การจัดการขยะ (ธนาคารขยะโรงเรียน วัดสลักเพชรและโรงเรียนวัดคามาตขทวีป) การจัดการมลภาวะ (กลุ่มรักบางบัวรักษ์สิ่งแวดล้อม) และศูนย์เรียนรู้ไอซีทีชุมชนตำบลเกาะช้างใต้

โดยสรุปโครงการฯ ได้ส่งเสริมให้ครัวเรือนพอเพียงอาสา ๑๐๐ ครัวเรือนสามารถพึ่งพาตนเองในการดำรงชีวิตทางด้านอาหาร ด้านที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และพลังงาน ครบทุกมิติ นอกจากนี้กระบวนการสร้างเครือข่ายครัวเรือนพอเพียงอาสา ทำให้คนในตำบลมีความสัมพันธ์ช่วยเหลือแบ่งปันกันมากกว่าในอดีตที่เน้นหมู่บ้านใครหมู่บ้านมัน ก่อให้เกิดความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจกันทำกิจกรรมของครัวเรือนพอเพียงอาสา และขยายผลไปช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของโครงการฯ เช่น โครงการบวชป่าของกลุ่มทรัพยากร โครงการจุลินทรีย์บอลของกลุ่มจัดการขยะและมลภาวะ อย่างที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในรอบ ๓๐ ปีที่ผ่านมา

เครือข่ายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ด้วยพื้นฐานที่ตำบลเกาะช้างใต้มีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์ ทั้งป่าดิบชื้น ป่าดิบเขา ป่าชายเลน มีสัตว์ป่าและพรรณไม้นานาชนิด มีทรัพยากรสัตว์น้ำที่อุดมสมบูรณ์ เนื่องจากมีป่าชายเลนเป็นแหล่งอนุบาลสัตว์วัยอ่อน และมีเกาะและแก่งหินรายล้อม เกาะช้างเป็นจำนวนมาก เหมาะสมเป็นแหล่งเพาะพันธุ์และแหล่งอาหารของสัตว์น้ำนานาชนิด แต่กลับต้องมาเสื่อมโทรมลงเกือบถึงขั้นวิกฤติ เมื่อธุรกิจประมงและการท่องเที่ยวตามกระแสนิยมเข้ามา และนำเอานักท่องเที่ยวที่มีพฤติกรรมแบบบริโภคนิยม รวมถึงผู้ประกอบการคนต่างถิ่นที่ไม่คำนึงถึงสภาพแวดล้อมเข้ามาด้วย กลุ่มแกนนำชาวบ้านเห็นสภาพปัญหาดังกล่าวจึงมีแนวคิดที่จะอนุรักษ์

และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม โดยในปี พ.ศ.๒๕๕๐ – ๒๕๕๑ ผู้ประกอบการนำเที่ยวทางธรรมชาติหมู่บ้านต่างๆ ได้มารวมกลุ่มก่อตั้งกลุ่มนำเที่ยวพื้นบ้าน เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไว้ให้ลูกหลานได้มีทรัพยากรที่มีคุณค่าอย่างสมบูรณ์ เกิดเป็นกลุ่มนำเที่ยวพื้นบ้านหมู่ ๒ และ หมู่ ๕ กลุ่มนำเที่ยวพื้นบ้านหมู่ ๓ กลุ่มรักษ้างบป่าหมู่ ๑ และแกนนำด้านทรัพยากรหมู่ ๔

จนกระทั่งในปีพ.ศ. ๒๕๕๒ ทางโครงการฯ ได้เข้ามาร่วมคิด ร่วมวางแผนตำบลวิถีพอเพียง จึงเกิดการกระตุ้นและผลักดันให้เกิดการรวมตัวเป็นเครือข่ายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีเป้าหมายเพื่อการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ประกอบด้วยคณะทำงาน ๒๖ คน

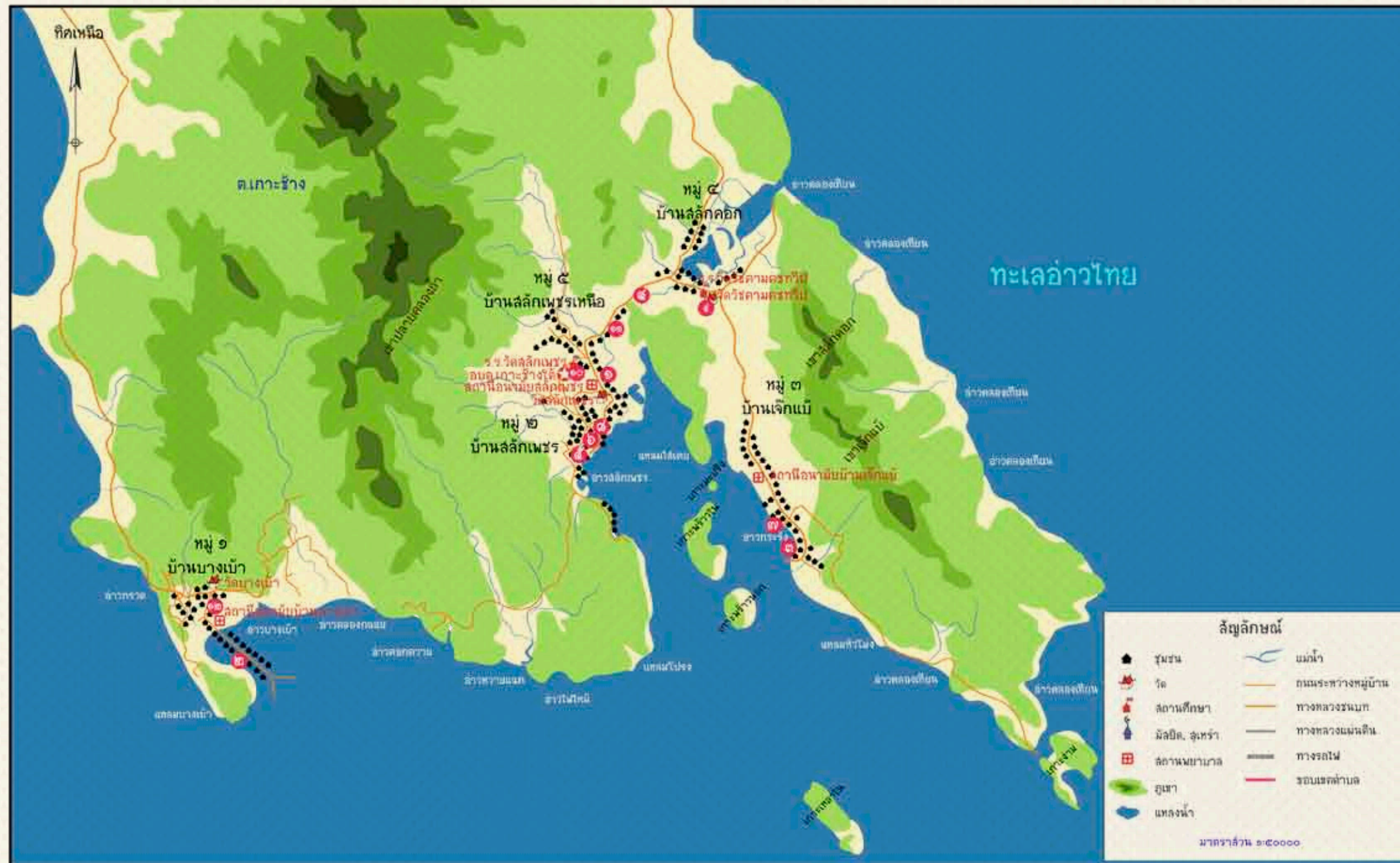

จากแผนภาพด้านล่างสะท้อนให้เห็นหลักสำคัญในการทำงานของคณะทำงานเครือข่ายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ ร่วมคิด แยกทำ โดยใช้เวทีต่างๆ ในตำบลเป็นฐานพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วางแผนการทำงานและติดตามงาน เนื่องจากคณะทำงานเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกครัวเรือนพอเพียงอาสาและคณะกรรมการโครงการฯ โดยมีบทบาทและหน้าที่ของการทำงานรับผิดชอบใน ๒ แผนงานหลักของตำบลวิถีพอเพียงคือ

แผนงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กลุ่มนำเที่ยวพื้นบ้านหมู่ ๒, หมู่ ๕, หมู่ ๓ และแกนนำหมู่ ๔ เป็นหลักในการดำเนินการของการจัดทำกิจกรรมเก็บข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติตำบล การบวชป่า การปลูกป่า การปลูกหญ้าแฝกและการจัดทำธนาคารปู แผนงานจัดการขยะและมลภาวะ กลุ่มรักษ้างบป่าหมู่ ๑ เป็นหลักของการดำเนินงานในการทำจุลินทรีย์น้ำขาวข้าวจุลินทรีย์บอลและการติดตามการจัดการธนาคารขยะ

อย่างไรก็ตามทุกกิจกรรมของเครือข่ายมีการเชื่อมโยงกันทุกส่วน โดยมีครัวเรือนพอเพียงอาสาเป็นหลักในการเข้าร่วมกิจกรรม โดยมีหน่วยงานภาคีต่างๆ คอยให้การสนับสนุนทั้งทางด้านบุคลากร อุปกรณ์ สถานที่ และให้คำปรึกษาโดยตลอดจนสามารถบรรลุเป้าหมายได้

■ แผนที่ความรู้

รายชื่อแหล่งเรียนรู้ตำบลเกาะช้างใต้

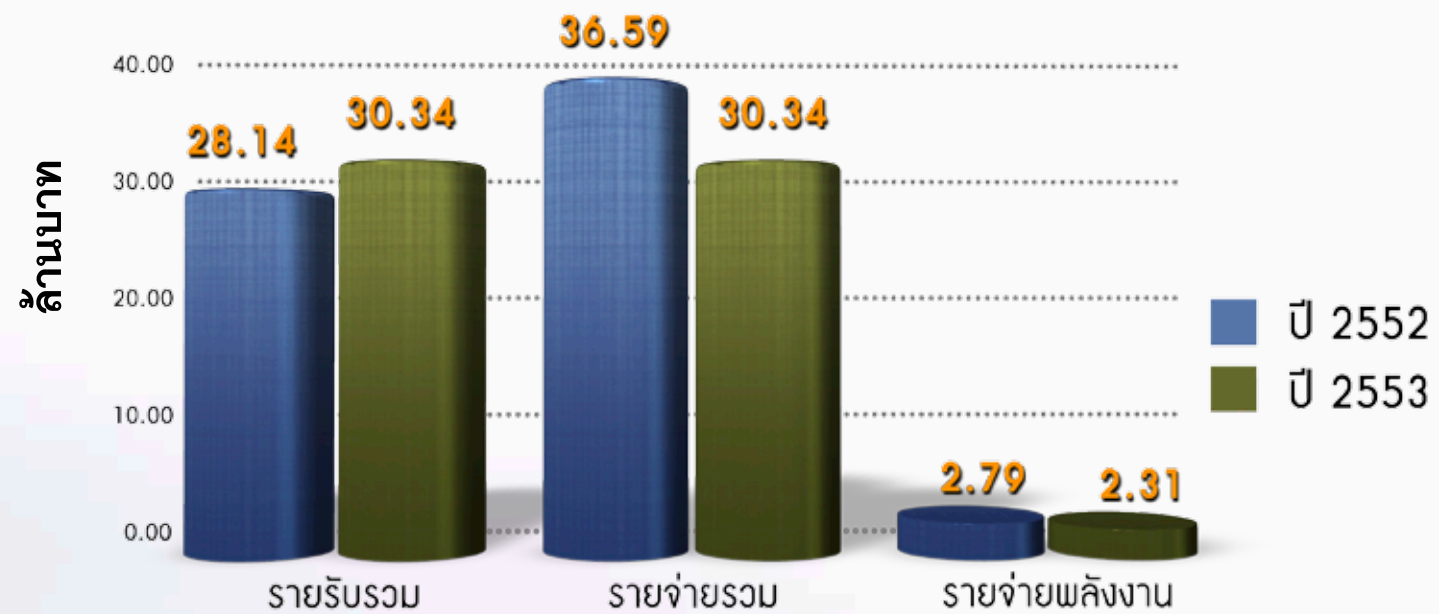
จุดเรียนรู้

- ๑ กลุ่มพัฒนาอาชีพเกาะช้างใต้ : จุดเรียนรู้ด้านการแปรรูปกะลามะพร้าว
- ๒ กลุ่มรักบางน้ำ รักษาสิ่งแวดล้อม CLEAN&GREEN
- ๓ จุดเรียนรู้ด้านการทำของใช้ในครัวเรือน
- ๔ จุดเรียนรู้ด้านการทำเตาเผาถ่าน ๒๐๐ ลิตร
- ๕ จุดเรียนรู้ด้านการทำนุ้หมักชีวภาพ
- ๖ จุดเรียนรู้ด้านการแปรรูปอาหารทะเล
- ๗ ชมรมนาเที่ยวพื้นบ้านเจ๊กแม่
- ๘ ชมรมนาเที่ยวพื้นบ้านสลักเพชร
- ๙ ธนาคารขยะโรงเรียนวัดวัดคตขทวิป
- ๑๐ ธนาคารขยะโรงเรียนวัดสลักเพชร
- ๑๑ บ้านรักกะลา : จุดเรียนรู้ด้านการแปรรูปกะลามะพร้าว
- ๑๒ ศูนย์การเรียนรู้ไอซีที ชุมชนตำบลเกาะช้างใต้

■ ลดรายจ่าย = เพิ่มรายได้

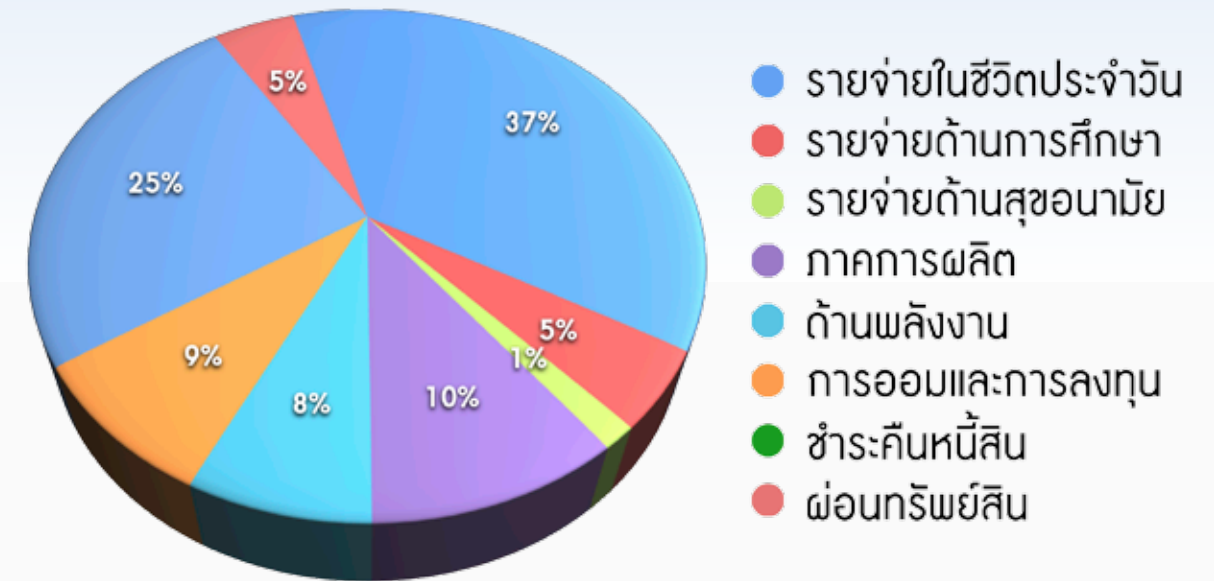
จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเศรษฐกิจและพลังงานในภาพรวมของตำบลระหว่างปี ๒๕๕๒-๒๕๕๓ พบว่า รายรับรวมในปี ๒๕๕๓ เพิ่มขึ้น ๒.๒ ล้านบาท คิดเป็น ๘% ของรายรับรวมในปี ๒๕๕๒ รายจ่ายรวมในปี ๒๕๕๓ ลดลง ๖.๒๕ ล้านบาท คิดเป็น ๑๗% ของรายจ่ายรวมในปี ๒๕๕๒ และรายจ่ายด้านพลังงานในปี ๒๕๕๓ ลดลง ๐.๔๘ ล้านบาท คิดเป็น ๑๗% ของรายจ่ายด้านพลังงานในปี ๒๕๕๒ ดังแสดงในแผนภูมิที่ ๑

แผนภูมิ ๑ ข้อมูลเปรียบเทียบรายรับรวม รายจ่ายรวมและรายจ่ายด้านพลังงานระหว่างปี ๒๕๕๒-๒๕๕๓

เมื่อจำแนกสัดส่วนของรายจ่ายรวมในปี ๒๕๕๓ พบว่า หมวดรายจ่ายในชีวิตประจำวัน มีสัดส่วน ๓๗% ซึ่งเป็นสัดส่วนมากที่สุด ดังแผนภูมิ ๒ จึงได้นำรายจ่ายของหมวดรายจ่ายในชีวิตประจำวันมาวิเคราะห์ถึงสาเหตุของการลดลงของรายจ่ายรวม พบว่ารายจ่ายในชีวิตประจำวันลดลงเนื่องจาก รายจ่ายในส่วนค่ากินอยู่ ค่าใช้จ่ายอบายมุข ค่าสาธารณูปโภคและการสื่อสาร ดังแสดงในแผนภูมิที่ ๓

แผนภูมิ ๒ สัดส่วนรายจ่ายรวมของปี ๒๕๕๓

แผนภูมิ ๓ เปรียบเทียบรายจ่ายที่ลดลงในหมวดรายจ่ายในชีวิตประจำวัน

หมายเหตุ : เก็บข้อมูลจากกลุ่มครัวเรือนพอเพียงอาสาที่เข้าร่วมโครงการฯ

หน่วย : กิโลกรัม CO₂

■ **ปริมาณการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ที่ลดลง
จากการทำกิจกรรมตลอดระยะเวลาที่เข้าร่วมโครงการฯ**

ตำบลเกาะช้างได้ลดการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ลงได้ ๑๔๔,๕๔๘ กิโลกรัม
จากกิจกรรมปลูกต้นไม้ กังหันลมสูบน้ำ การคัดแยกขยะ พลังงานทดแทนที่ใช้แทน
แก๊สหุงต้ม การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเศษวัสดุธรรมชาติ และกิจกรรมรณรงค์การประหยัด
พลังงาน

กิจกรรม	ปริมาณ CO ₂ ที่ลดการปล่อยลง
ปลูกต้นไม้	108,485
คัดแยกขยะ	14,367
แปรรูปผลิตภัณฑ์จากเศษวัสดุธรรมชาติ	1,742
พลังงานทดแทนที่ใช้แทนแก๊สหุงต้ม	2,456
กังหันลมสูบน้ำ	15,925
กิจกรรมรณรงค์การประหยัดพลังงาน	1,573
รวม	144,549

หมายเหตุ : เก็บข้อมูลจากกลุ่มครัวเรือนพอเพียงอาสาที่เข้าร่วมโครงการฯ

ภาคผนวก

รายชื่อคนต้นแบบ

๑. นางสาวพวง พงษ์เกิดลาภ	:	การทำเตาเผาถ่าน ๒๐๐ ลิตร
๒. นางสาวอารีลักษณ์ ทศมากร	:	การคัดแยกขยะ
๓. นางสาวปราณี ผาล่วง	:	การทำของใช้ในครัวเรือน
๔. นางสาวน้ำผึ้ง แดงชมพู	:	การคัดแยกขยะ
๕. นางสาวหยก สนธิวารี	:	การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ
๖. นางสาวกร ไกรมาศ	:	การทำของใช้ในครัวเรือน
๗. นางสาววรรณ มีตรมากร	:	การทำของใช้ในครัวเรือน
๘. นางสาวสนา แข็งขัน	:	การทำของใช้ในครัวเรือน
๙. นางวันเพ็ญ วรรณโกสิทธิ์	:	การลดรายจ่ายในครัวเรือน
๑๐. นางพรทิพา สวัสดิ์ผล	:	การทำของใช้ในครัวเรือน
๑๑. นางประโลม รัตนโรจน์	:	การทำของใช้ในครัวเรือน
๑๒. นางนิภาวรรณ กระต่ายจันทร์	:	การทำปุ๋ยชีวครัวเรือน
๑๓. นางน้ำค้าง กุศลจิตร	:	การทำปุ๋ยชีวครัวเรือน
๑๔. นางจินตนา ศรีบุญจิตร	:	การทำของใช้ในครัวเรือน
๑๕. นางจำเนียร เกิดชัย	:	การทำปุ๋ยชีวครัวเรือน
๑๖. นางจรรยา เกษราธิคุณ	:	การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ
๑๗. นางสาวณัฐวี กรัญญรัตน์	:	การทำของใช้ในครัวเรือน
๑๘. นางสาวมะปราง มีรอด	:	การคัดแยกขยะ
๑๙. นางสาวกมลลักษณ์ มโนธรรม	:	การคัดแยกขยะ
๒๐. นางสาวสุรณา เหมินทศุตร	:	การลดรายจ่ายในครัวเรือน

รายชื่อครัวเรือนพอเพียงอาสา

๑. นางพิสมัย อำพล	๓๑. นางสาวศิรินาถ คงบำณู	๖๑. นางสาวลาวัลย์ สุวรรณหงษ์
๒. นางคำ สายันท์	๓๒. นางสมบุญ ขุนสนธิ	๖๒. นางจันทสม บุญของ
๓. นายชิงเเอะ มัคซื่อ	๓๓. นายไพโรจน์ ขุนสนธิ	๖๓. นางมาลัย เครือหนู
๔. นางสาวมะปราง มีรอด	๓๔. นางสาวอรณัฏ แดงชมพู	๖๔. นายสิน เครือหนู
๕. นางสาวกมลลักษณ์ มโนธรรม	๓๕. นายลำพูน คงบำณู	๖๕. นางสาวหยก สนธิวารี
๖. นางสาวจรรจง ชื่นชม	๓๖. นางจรรยา เกษราธิคุณ	๖๖. นายวิทยา งามประสาน
๗. นางดวงพร แสงเทพ	๓๗. นางสาววิภา เนตรสง่า	๖๗. นางวันเพ็ญ วรรณโกสิทธิ์
๘. นายมนตรี เขาวนประเสริฐ	๓๘. นางสาวลลิตา วรรณสุข	๖๘. นางชวนพิศ แข็งขัน
๙. นางสาวนภารัตน์ โคกบุญ	๓๙. นายชูวิธ พานิชสุโข	๖๙. นางปราณี ผาล่วง
๑๐. นางสาวเชื้อ จิตรตรง	๔๐. นางสาวจิต พานิชสุโข	๗๐. นายบำรุง เอ็มโอช
๑๑. นางสาวบุปผา พิศิตรง	๔๑. นางสาวอรอนพร พานิชสุโข	๗๑. นางสุทิน อนันทกร
๑๒. นางสาวศลิพร ชิมทิม	๔๒. นางสุนันทา บุญสุข	๗๒. นางสาวสุนิสา อยู่สุข
๑๓. นางสาววิภาณันต์ แซ่เหวิน	๔๓. นายกสิณรัช ถึงไชย	๗๓. นางสาวสนา แข็งขัน
๑๔. นางอาเรียง แซ่ฝู	๔๔. นางวรรณดี ถอดรูป	๗๔. นายสมพงษ์ เวชสถล
๑๕. นายพัชร ขำพึงคน	๔๕. นางหวย วรรณสุข	๗๕. นางพัฒน์ภา ขุนสนธิ
๑๖. นางสาวมณฑล แซ่ตัน	๔๖. นางรัศมี สลักเพชร	๗๖. นางละออ ขุนสนธิ
๑๗. นางสาวเรือง ฮวนนรินทร์	๔๗. นางสาวเสาวนีย์ สวัสดิ์ผล	๗๗. นางคาลัย แข็งขัน
๑๘. นางสาวนภลัย หงษ์ร้อน	๔๘. นายนิยม ขุนสนธิ	๗๘. นายบุญมี แข็งขัน
๑๙. นางสาวน้ำผึ้ง แดงชมพู	๔๙. นางรุจี วิเชียรล้ำ	๗๙. นางสมพงษ์ แข็งขัน
๒๐. นางเพียงใจ หงษ์ร้อน	๕๐. นางจินตนา ศรีบุญจิตร	๘๐. นางสนาน เคียวเบ้
๒๑. นางสาวโสภา เจริญพร	๕๑. นายจิตติพงศ์ ศรีบุญจิตร	๘๑. นางอรุณี แข็งขัน
๒๒. นางรำพึง นัคหมาย	๕๒. นางสาวอาภาภรณ์ ศรีบุญจิตร	๘๒. นางโสภา หอมดวง
๒๓. นางสมใจ แดงชมพู	๕๓. นางรุ่งอรุณ เครือหนู	๘๓. นายนิคม สนธิวารี
๒๔. นางสุภา สติธิดาวร	๕๔. นางสาวเรียม ม่วงสีสุก	๘๔. นางเอมอร เครือหนู
๒๕. นางบุญลือ แยมจำเมือง	๕๕. นางเทียม แข็งขัน	๘๕. นายมานะ ภูมณี
๒๖. นางวรรณิ์ เจริญพร	๕๖. นายจำนงค์ ขุนสนธิ	๘๖. นางพวงพร แข็งขัน
๒๗. นางบุญยี่ง สติธิดาวร	๕๗. นางมาลินี คีเค่น	๘๗. นางบุญเกิด ชูฤทธิ์
๒๘. นางมานะ พึ่งภักดิ์	๕๘. นายสมศักดิ์ คีเค่น	๘๘. นางรัตนา กระต่ายจันทร์
๒๙. นางคารา ขุนสนธิ	๕๙. นางกัญญารัตน์ แข็งขัน	๘๙. นางเอ็ง สนธิวารี
๓๐. นางสาววัลย์ กรัญญรัตน์	๖๐. นายณรงค์ วิภาดา	๙๐. นางเสมอใจ แข็งขัน

รายชื่อครูเรือนพอเพียงอาสา

๔๑. นางสาวสุณีย์ แฉ่งขัน

๔๒. นายสมศักดิ์ แฉ่งขัน

๔๓. นางดวงใจ เมฆนาย

๔๔. นางสาวพัชรี โกกิรัมย์

๔๕. นางมาลัย เครือรุ่ง

๔๖. นางไฉไล รินนุโยค

๔๗. นางสาวกร ไกรมาศ

๔๘. นางจันทนา เครือรุ่ง

๔๙. นางสาวรัตนา ผลกาจ

๑๐๐. นางสาวหฤทัย แฉ่งขัน

๑๐๑. นางพัชรินทร์ ผลกาจ

๑๐๒. นางสาวณัฐวดี ทรัพย์ณัฐรัตน์

๑๐๓. นางจำเนียร เกิดชัย

๑๐๔. นายนิ เกิดชัย

๑๐๕. นางอารีลักษณ์ ทศมากร

๑๐๖. นายตั้ง สุขเกษม

๑๐๗. นางสาววรรณา เหมินทศูตร
๑๐๘. นางสาวจรรยา กิตติวิริยะวงศ์

๑๐๙. นางบุญชู ทศมากร

๑๑๐. นางสาวสุวิรัตน์ ถือสัถย์

๑๑๑. นางสาวสุวิรัตน์ มิตรมากร

๑๑๒. นางสุภาพ พงษ์เกิดลาภ

๑๑๓. นางสาวริกา สวสุวรรณ

๑๑๔. นายบุญรอด จินตกานนท์

๑๑๕. นายอุทิศ ทรัพย์จันทร์

๑๑๖. นายมานะ บัวบิน

๑๑๗. นางสาวนริศรา ไกรมาศ

๑๑๘. นางสาววรรณ มิตรมากร

๑๑๙. นางสาวกัญสิตา เครือรุ่ง

๑๒๐. นางประโลม รัตนโรจน์

๑๒๑. นางอัคริ์ กุศลจิต

๑๒๒. นางสาวนันท กุศลจิต

๑๒๓. นางสาวสมพร บุญมาศ

๑๒๔. นางยุพานี กุศลจิต
๑๒๕. นางน้ำค้าง กุศลจิต

๑๒๖. นางพรทิพา สวัสดิ์ผล

๑๒๗. นางสุภาพ รินนุโยค

๑๒๘. นางสาวกิตติมา เรืองศรี

๑๒๙. นางรจนา กุศลจิต

๑๓๐. นางนิภาวรรณ ทรัพย์จันทร์

๑๓๑. นายสมัคร ลาภผล

๑๓๒. นางเรณู ผ่องใส

๑๓๓. นางอรุณ สวัสดิ์ผล

๑๓๔. นายศรภูมิ สลักเพชร

๑๓๕. นายมานพ สังข์หัต

๑๓๖. นายสมเกียรติ บุญลอย

๑๓๗. นางสมบุรณ์ จรรย์ยากร

๑๓๘. นางทิพวรรณ สุขสิงห์

๑๓๙. นางสาววดี ผ่องทอง

๑๔๐. นางบุญเรือน จรรย์ยากร

๑๔๑. นางมะยม สิทธิถาวร

ทีมงานภาคสนาม ปตท.

เจ้าหน้าที่ประจำตำบล	นางสุภาพ มัคสีอิ
เจ้าหน้าที่ประจำภาค	นางสาวศศิคารา พุภักดิ์
ที่ปรึกษาภาค	นายวิสูตร ยังพลขันธ์

บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
๕๕๕ ถนนวิภาวดีรังสิต จตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐
โทร. ๖๖(๐)-๒๕๓๗-๒๐๐๐
www.pttplc.com